

La pesca fluvial, relat d'un somni

Joan Fuster i Gimpera

Sé que relatar un somni és difícil, però, ajudat per la imaginació, crec possible transcriure la idea bàsica del meu propòsit, que no és altre que posar en evidència els avantatges que suposaria tenir un riu net, en el qual proliferessin, com abans, diversitat d'espècies de peixos. Sé perfectament que aquesta esperança és tan remota que gairebé la puc considerar un somni impossible.

Ja immers en el laberint del somni, començo la llegenda. És qualsevol dia del mes d'agost del 1934; són les vuit del matí, la xafogor és acusada; començo l'itinerari sota el pont des les set arcades, justament on brolla una font, que sadolla la set dels pagesos i vianants d'aquestes contrades.

Pujo la costeruda marginada, amb el propòsit de fer camí riu avall, fins a trobar la Gola. Porto a la dreta la canya que ferma el fresc botiró; a l'esquerra aguanto el paraigua negre i el sacotell; penjat a l'espatlla, el sarró amb la carmanyola del dinar i l'ampolla del vi.

Camino lentament, cercant el rabeig més adient per aposentar-me, desplegar el paraigua que fa les funcions de salabret, tirar la plomada a l'aigua i, tot esperant que les anguiles tinguin gana, cargolar un cigarret d'escanyapits, per foragitar els mosquits.

M'agrada aquesta manera de pescar; hom sent l'estrabada directa de l'anguila, que mossega el farcell de cucs armat amb fil de cosir fort que la serreta de les dents del peix mossega àvida i apretant fortament. És llavors quan el pescador experimentat aixeca la canya, sempre a contracorrent i, si té sort, poua l'anguila. L'emoció del moment fa que s'oblidin els mosquits. El xaf del peix llargarut contra el costellam del paraigua, si la peça és grossa, compensa tot el sofriment de l'espera.

He tingut sort. D'aquest pescall crec que n'he tret mig quilo. M'adono que, no gaire lluny de mi, hi pesca un home que reconec; és rodanxonet i porta barba. Entre els pescadors habituals té un prestigi llegendari; ell pesca amb ham; ara mateix ha capturat un barb de pam. Deixo els estris i m'hi acosto encuriosit; observo que dintre del salabret, gairebé gros com un garbell favater, hi ha un bon reguitzell de barbs i bagres; fins i tot endevino un llobarret. Parlem uns moments. Vaig i arreplego els estris i emprenc camí riu avall, mentre observo com el senyor Tomàs fuma un caliquenyo pudent que deixa un fum espès com la màquina del tren de Sant Jordi Desvalls.

Més enllà veig un sorral que voreja un illot de saulics. A l'ombra plàcida, unes dones assegudes fan la xerrameca. En les aigües somes, la mainada nua xapoteja i juga amb l'aigua mansa. M'aturo i reposo un moment; prop, l'ombra gratificant d'un salze; resto embadalit saborejant aquella pau idíl·lica i el complement de la bellesa del paisatge.

Sento una remor que s'acosta. És l'Asterio Junqué, amb un ferro llarg a la mà, perseguint un estol de llisses. Més amunt veig en Joan Hostench que porta una fitora i, penjades a l'espatlla, amb un brinc de saulic, algunes planes i un llobarro.

L'Asterio em reconeix i puja la margenada i, generós com sem-

pre, m'ofereix un llobarro; l'accepto agraït amb el propòsit, quan torni a casa, de dir que l'he pescat amb botiró; troles de pescador. Ells segueixen riu avall esbalotant els peixos; jo emprenc el camí, tot seguint el corriol amarat d'ocres i verds, a l'ombra de la pollancreda.

Al cap de poca estona trobo una colla d'homes enfeinats. Tenen les enfiles esteses sobre l'herba, cobertes de peix: barbs, bagres i anguiles. Protegits per la fresca, resten contents, potser perquè sobre unes tosques pedres fumeja la cassola, que desprèn l'aroma suculent d'un fort sofregit, preludi d'un meravellós suquet que, acompanyat d'un vi de grau de can Barnosell, amenitzarà la xalada, sota la fresca ombra dels pollancre, quan l'ombra d'una de les torres del castell assenyali les dotze del migdia. Contemplo una estona el bucolisme d'aquesta postal tan característica i segueixo caminant cap el sud, esperant trobar el pescall que m'ofereixi la possibilitat d'acabar d'omplir el sarró d'anguiles.

Seguint el curs del riu, arribo prop del mas de la Capellana. El paisatge fluvial és meravellós; aquí les aigües es divideixen formant un laberint d'illots de saulics d'una gran complexitat cromàtica, com per entusiasmar la retina d'en Mascort. A redós d'un d'aquests illots veig una barca ancorada; és una barca de riu, de ventre pla. M'adono que és en Llorenç Vilanova "el Bonic", que, amb l'ajut de dos botirons com el puny, poua anguiles contínuament.

Il·lusionat, provo sort en un rabeig, entre balques que mou el corrent. He estat de sort; aquí he acabat de fer paquet i em dono per satisfet. Per què en vull més?... Lliuro les restes del botiró a l'aigua, com és de ritual, arreplego els estris, miro el vell Roscof i veig que és l'hora de dinar. Desplego la saca i dino tranquil sota l'ombra d'un vern.

Després de dinar, tot cargolant un cigarret, contemplo l'exuberant bellesa de la contrada; penso que caldria venir un altre dia solament per contemplar tanta meravella.

El paisatge, a mesura que m'aproximo a la Gola, és d'una bellesa categòrica. Llavors entenc que aquesta magnitud cromàtica restaria òrfena de poesia sense l'acoblament de l'eterna sonata dels ocells, l'equilibri perfecte i majestuós; la simbiosi mestra de la naturalesa, entre la vida vegetal i la sensitiva. Em desfaig d'aquests pensaments tan filosòfics per a un pescador de botiró, i camino de llarg, sota la volta d'un cel blau i transparent, refrescat per alenades de garbí. Veig que ja sóc al llindar de la Gola i em refresco els peus a les nítides i salnitroses aigües.

L'espectacle és meravellós. Arribo al peu de la llongada, on el mar rabeja d'escuma blanca, en la porosa superfície de la platja, i esborra encems, les meves petjades. Observo com més enllà el blau del mar confon l'horitzó amb les barques dels pescadors de l'Estartit, que feinegen amb les xarxes. El poble blanqueja llunyà, mentre la Meda Gran vigila l'eròtic Carall Bernat que juga amb les gavines, que cloquegen entre el blau llampant.

Decidit, travesso la Gola i faig cap a Ter Vell, ja de camí de retorn a Torroella. Entro dintre del territori lacustre de l'aiguamoll. El cel, sobtadament, s'ha emmascarat amb nuvolades opaques; l'aspecte de la naturalesa ha canviat radicalment. Un eixam de mosquits, que surt de les estancades aigües de la llacuna, remoreja al voltant meu àvid de sang. Els tamarius coberts de pols, enyorant la pluja i oferint un groc pansit, sobreviuen.

Camino més lleuger, per deixar enrere aquest paisatge tan trist. M'adreço amatent cap on es troba la ribera del Ter; arribo a la margenada. Em sorprèn el canvi de vegetació, comparat amb el

de l'altra ribera. Enfilo camí cap a ponent, sempre vora el riu; cerco amb la mirada l'aigua i veig com relleix amb tintes opaques... baixo per un corriol aspre tapissat de romegueres. Sóc al peu de l'aigua; em descalço i m'hi fico; amb les mans cerco l'arena; trec de les somes aigües una embosta de llim putrefacte. Llavors considero que dec ser pres d'una simple al·lucinació. Capficat, pujo la costeruda ribera, torno a casa; tinc la impressió que tot això és degut al malefici d'algun bruixot.

Reposo una estona per asserenar-me. Faig una reflexió per apartar del meu pensament aquesta circumstància. Ja més serè, intento reemprendre camí. Llavors m'adono de la presència d'un home; curiós, m'hi acosto i veig que seu recolzat en un saule cremat. Per la seva actitud, diria que pesca; no obstant iaxò, observo que no té cap canya a l'abast. Dedueixo que pot tenir barfells parats; prudentment li pregunto amb veu suau... que potser pesqueu?

L'home aixeca el cap i veig que fa una ganyota estranya. Em mira i somriu sorneguer. Tot encenent un cigarret, contesta: vós considereu que en el cas que entre aquests residus hi hagués un peix... seria comestible?

"Francament, no ho entenc -vaig contestar-, fa ben poc que he estat a l'altre costat de riu i molta gent pesca anguiles, barbs, llobarros i roms... i -vaig afegir, mostrant-li les anguiles del meu sarró- aquí teniu la mostra".

Aquell home observà la bellugadissa de les anguiles dintre del sacotell, aixecà el cap i, mirant-me de fit a fit, m'espetà: "voleu dir-me de quin planeta veniu?".

Jo, davant de tan insòlit i extravagant raonament, vaig restar desconcertat com un estaquirot; vaig arronsar les espatlles com

aquell que sent ploure...

Aquell personatge continuà, amb un to de suficiència aclaparadora, dient: "Aquestes anguiles de plàstic tan ben fetes... d'on les heu tret?" Llavors, intentant ser més benèvol, afegí: "Francament, no sé pas qui sou, ni d'on veniu, però que l'any 2005 conteu històries d'anguiles, barbs, llobarros i roms pescats dintre d'aquestes aigües... ja em direu!".

Llavors jo, en l'escoltar aquesta data del 2005, vaig restar un moment absent; vaig pessigar-me el braç i, ja més serè, vaig suposar que havia topat amb un dement. Per atenuar la circumstància, vaig dir: "Mestre, perdoneu, veig que sou un futurista, que jo sàpiga ens trobem en ple agost del 1934...".

Novament, amb un gest inconfesable, es posà a riure estentòriament i, posant-se les mans al cap, fugí, dient paraules que no vaig pas entendre.

A ponent hi havia una forta gropada. L'escassa llum feia més tètric el paisatge. El tro retrunyia llunyà. La silueta del Montgrí negrejava. Vaig alleugerir el pas; va començar a ploure. Sort del paraigua negre. Vaig arribar a casa exhaust.

En despertar-me, la trista realitat m'avergonyí. Aquella ribera, exuberant de bellesa, aquell riu ple de vida, aquells sorrals nacrats, aquella aigua nítida, aquelles fonts d'aigua fresca havien fugit per sempre; tal vegada, com aquell home que havia trobat, no sé si maleint els homes o qui sap què.

Llavors vaig considerar que potser que tot plegat sigui un somni que a vegades degenera en un malson.

Que Déu hi faci més que nosaltres.